

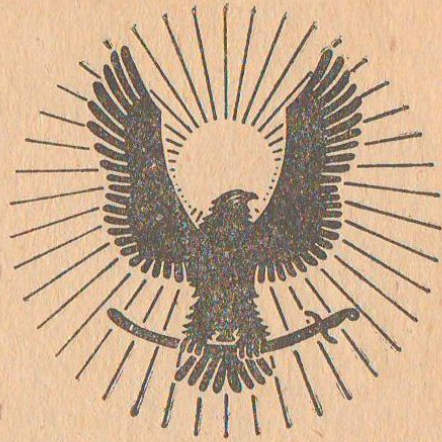
KODOLÁNYI JÁNOS

RÓKATÁNC

Carba Gyöngér, Sedus
istvánasszony és Carstom-
nar, mely részlettel, Gisz-
tánál is hely veszté
kittel

Gesz. 946, 44. 3. Kódolányi János

TURUL KIADÁS

Worba G. 20
1942

KODOLÁNYI JÁNOS

RÓKAFÁNC

TURUL

TURUL KÖNYVEK

AMBRUS GÉZA:

AZ ÉLET MEGY TOVÁBB
regény

BÖZÖDI GYÖRGY:

SZÉKELYEK

ERDÉLYI JÓZSEF:

VILLÁM ÉS VIRÁG
versek

ERDÉLYI JÓZSEF:

A HARMADIK FIÚ
önéletrégény

FANNI LUUKKONEN:

LOTTÁK

FÁY ALADÁR:

A MAGYARSÁG DÍSZÍTŐ
ÖSZTÖNE

GYÖRFFY ISTVÁN:

NAGYKÚNSÁGI KRÓNIKA

GYÖRFFY ISTVÁN:

MAGYAR NÉP — MAGYAR FÖLD

JANKOVICH FERENC:

IRÁNYTŰ A MAGYAR
IRODALOMBAN I.—II.
irodalomtörténet

KÁRÁSZ JÓZSEF:

ASZTAGOK
regény

KODOLÁNYI JÁNOS:

RÓKATÁNC
elbeszélések

SZABÓ PÁL:

LAKODALOM
regény

BOLYAI KÖNYVEK

ADY ENDRE:

A TEGNAPI PÁRIS

GOMBOS GYULA:

ÁLOM AZ ORSZÁGRÓL
új magyar írők

JANKOVICH FERENC:

ELÉGIA
versek

MIKECS LÁSZLÓ:

CSÁNGÓK
történetpolitikai tanulmány

NÉMETH LÁSZLÓ

SZÉCHENYI
tanulmány

SZŰCS SÁNDOR:

A RÉGI SÁRRÉT VILÁGA
régi pásztorok és betyárok élete

TURUL SZÖVETSÉG KÖNYV- ÉS LAPTERJESZTŐ KFT.
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 20.

Felelős kiadó: HARTYÁNYI ISTVÁN

„Jövő“ Nyomdaszövetkezet, Budapest, IX., Erkel-utca 17. — Felelős vezető: Bercsényi József

KODOLÁNYI JÁNOS

RÓKATÁNC

Harminc elbeszélését gyűjtötte össze ebbe a kötetbe Kodolányi János. A dombóvári állomás füstös várótermétől a lett határ vámhivatalán át finnországi hajóutakig élményeinek egész sorát állítja elének, s e sorban többször felbukkan nagy ügyének, az Ormánságnak a képe. Elbeszéléseiből valami lágy, zümmögő poézis, a táj édessége, szelíd derűje és melegsége árad szét, nyelvében puha fuvallat száll. Regényeinek legszebb részeit is ez a poézis hatja át, elbeszéléseiben ez még inkább kidomborodik és magasra lendíti novelláirói erejét.

Irodalmi életünk nem mindennapi eseménye Kodolányi János kötete.

TURUL KIADÁS

SZABÓ PÁL

LAKODALOM

Az EMBEREK, BÉKALENCSE, PAPOK, VASÁRNAPOK, SZAKADÉK, és ÓSZI VETÉS után Szabó Pál újra népéhez fordul, hogy új regénye világát megteremthesse. Ez a regény egy trilógia első kötete. LAKODALOM-KERESZTELŐ-BÖLCSŐ a kötetek címei. Alakjai: parasztok, színhelye egy bihari falu. Ez a két forrás valami csodálatosan jellegzetes eggyé olvad a műben. Kapukat nyit meg, pítvarok ablakaiban lebentí meg a függönyt s mögüjük egy nép életének legmélyebb arcát villantja elő drámai erővel. A népet ismerő nagy író mutatja meg, hogyan szeret, hogyan választ szét, boronál össze a falu, hogyan készülnek lakodalomra, hogyan győz legyen és félreértések felett is a szerelem. S mindezt valami mélyről feltörő líraiság forróítja, a nyelv meleg duruzsolása, az élő alakok test melege, a természet párás hamvassága. Emberei nem kívülről rajzolt körvonalakban, hanem belülről nőnek. Mindenek felett emberek, csak azután parasztok, s így parasztnak is igazabbak. A téli Bihar friss szele járja át a regény lüktetően izgalmas lapjait

TURUL KIADÁS

KODOLÁNYI JÁNOS:

RÓKATÁNC

TURUL SZÖVETSÉG KÖNYV- ÉS LAPTERJESZTŐ KFT.
KIADÁSA. LEKTOR: KOVÁCH ALADÁR. A BORÍTÓLAP
RAJZA SZABÓ VLADIMIR MUNKÁJA. A KÖNYV A
„JÖVŐ” NYOMDASZÖVETKEZET MŰHELYÉBEN KÉSZÜLT

FELELŐS KIADÓ: HARTYÁNYI ISTVÁN.

„JÖVŐ” NYOMDASZÖVETKEZET, BUDAPEST, IX., ERKEL-UTCA 17. F. V.: BARANYI JÓZSEF

A KÁDI TANÁCSA

Tavaszi virulások idején, a Mekkába való nagy elinduláskor, a Csönd-hegyek között találkoztam a bölcs kádival.

— Szálem! — üdvözöltem őt. — Megbocsáss a háborgatásért.

— Beszélj, fiam. Hallgatlak, — mondta szelíden, miközben fehér füstöt eresztett a csibukból, megsímogatta szakállát, s szemöldökeit bölcsesség-szarvas homlokára szalajtotta.

— Mekkába iparkodom, ó kádi, hogy én is hadsi lehessenek. De nem tudom az útát. Igazíts el, kérlek.

A bölcs kádi kivette szájából a csibukot, szemöldökeit ismét levonta a szemére, majd így szólt:

— Fiam, nehéz útra, hosszú útra indított Allah. Nem hiszem, hogy meglásd Mekkát. Hanem azért megmondom, merre menj. Hát nézd: a Csönd-hegyekből egy sivatagra érsz. Azon vágj át mindég abban az irányban haladva, amely az árnyékkal ellenkezik. A sivatag homokja sárga és forró, sárga az ég is: de mégis legforróbb az éjszaka. Kín lesz a járás, de ne állj meg, édes az álom, de ne aludj, menj szünet nélkül előre. Akkor egy oázishoz érsz, ahol egy gyönyörű huri vízzel kínál.

— Huri?

— Igen, fiam, a legszebb, mert a legelső. De te meg ne lásd, menj tovább.

— Tovább?

— Igen, fiam. Allah nevében. Nemsokára kőbor beduinok közé kerülsz, s azok kifosztanak, meztelenre vetkőztetnek, úgy bocsátanak el. De te ne félj tőlük, mert csupán azt akarják, ami rajtad van. Ám találkozol szíves, barátságos törzsekkel is, ezeket kerüld. Ezek azt akarják, ami benned van.

— Értem.

— Hallgass, fiam. Azután apáddal fogsz találkozni, aki az út szélén hever, aki nyomorék, aki soha meg nem látja a Próféta városát. És vizet kér tőled, ne adj neki. A botodat kéri, ne add neki. Menj tovább. Majd az anyád könyörög, hogy ne siess, fogd le haldokló szemeit, melyek im nem látták meg a Várost. Ne állj meg, ne hallgass meg. Találkozol férfiakkal, akik melléd szegődnek s kidőlnek az úton: meg ne állj eltemetni őket; asszony szegődik melléd, aki drága lesz neked, mint a nyíló cseresznyeág s megtermékenyül a szemedtől s az út szélén vajúdván nem lesz többé a te társad: meg ne sirasd. És...

— És?!

— Hallgass, fiam. Akkor kemény lesz a talpad és nem égeti a homok, fekete a bőröd és nem pattog fel többé, mélyrehúzódik a szemed és erős lesz, mint a sasé, vékonyak az inaid, mint az acél és kemények... a vállad nem érzi fájdalmaid terhét. De vissza ne nézz, míg meg nem láttad Mekka minareteit. Most menj, Allah vezessen.

Megköszöntem a bölcs tanácsot és elbúcsúztam illedelmes hajlongással. És hallottam, már messze járván, amint utánam kiáltotta a legbölcsebb tanácsot:

— Fiam, vissza ne nézz! Csak vissza ne nézz!

EMLÉK

Abban az időben, amikor ez az eset történt velem, csodálatosan kilátástalan volt az életem. Ahogy ott ültem a dombóvári állomás zsúfolt várótermében és reménytelenül bámultam a kormos lámpába, mely halottian sápadt fényt hintett az utasokra, nézegettem a lármás, tolongó sokaságot, a parasztasszonyokat, amint puffadó batyuikra telepedve szüntelenül trécselnek, mint az ólban álomra készülődő baromfiak, a férfiakat, ahogy nagy csizmáikkal lépegettek s vállukon hol jobbra, hol balra taszigálják a tarisznyát, amint ki és be rohantak az ajtón, abban a fensőbbeséges tudatban, hogy nélkülük nem lenne vasút a világon, nagy fáradtság nélkülük nem lenne vasút a világon, nagy fáradtságától s a kezem ragadt. Leghőbb vágyam az volt, hogy egy hatalmas kád melegvízbe üljek s ott elaludjam, mint valamikor kisgyerek koromban az anyám puha s meleg ölén.

Meglehetősen szűken állottam pénz dolgában. A zsebemben jóformán semmi sem volt néhány koronán, meg a szerb útlevélén kívül, amellyel átléptem a határt. Istenem, a határon túl még fele voltam vidámsággal, füttyörészttem és dúdolgattam magamban s elképzéltem, hogy nekivágok a világnak, szétnézek a fővárosban, munkát keresek, élek függetlenül és büszkén, mint férfiúhoz illik... De amint múltak az órák, amint fél-

TARTALOM:

	Oldal
A kádi tanácsa	5
Emlék	7
Eliz néni álma	12
Pusztuló család	19
Pillanatkép	28
Visszatérés	32
Tragédia	37
Öt pengő	42
Regina néni	45
Buta fiatalember	49
Hős	52
Vallomás gitárkísérettel	56
Kenyér	78
Zemgale	82
Elsuhanó arcok	89
Vadgalamb	98
Az egér és a Gondviselés	102
Branyiszkói hősök	106
Kisüst	113
A két Peti	116
Utközben	120

	Oldal
A tanító házassága	125
Höndő János szerelme	130
Kati megszökik	135
Rókatánc	140
Az Ég Fia és a szegény asszony	185
Magányos tölgy	198
Rekkenő nyári nap	205
Három pap	215
Gyermek születik	242